

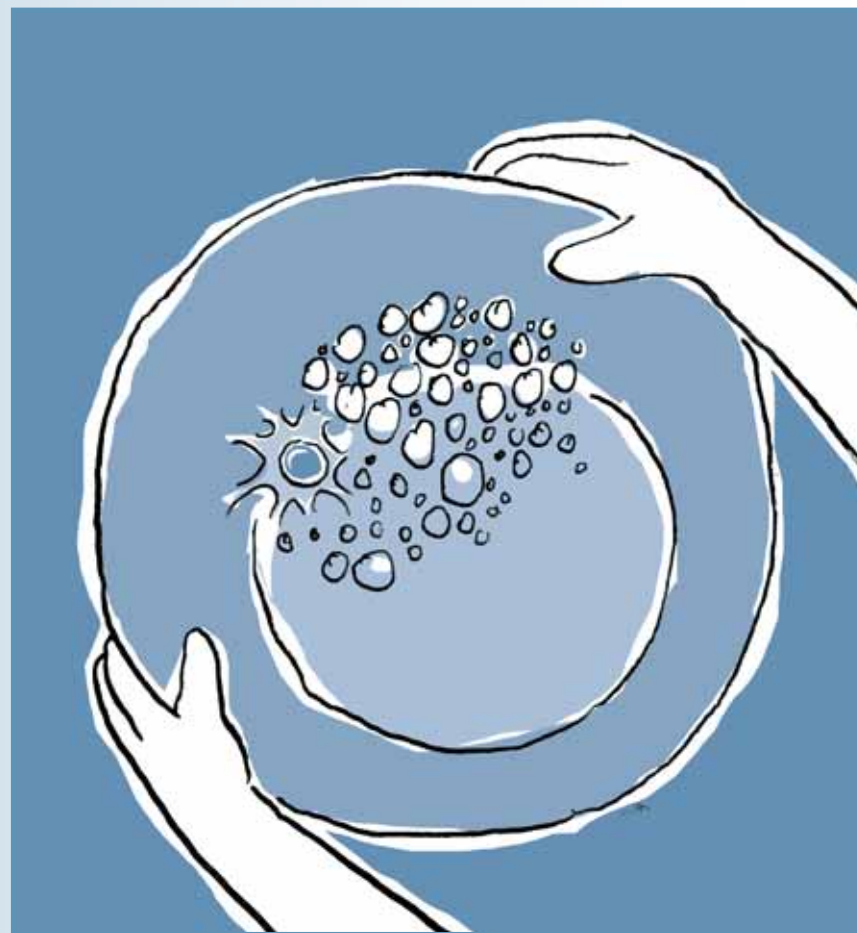
ARANYLÁZ

SZKA208_21

Készítette: Bányai László

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIA

8. ÉVFOLYAM



MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése (előző este)					
I/a Aranyásók Alaszkában					
A	Az osztály tábortűz mellett részleteket hallgat meg Jack London <i>Aranyásók Alaszkában</i> című regényéből. A tanár és a diákok felváltva olvasnak. (Az ajánlott részlet a P1 mellékletben található. A könyvből azonban más részek is választhatók – az érdeklődés és a ráfordítható idő függvényében.)	A program alaphangulatának megteremtése	Egész csoportos felolvasás		P1 (Regényrészlet)
B	Az osztály megnézi Charlie Chaplin <i>Aranyláz</i> c. filmjét. Ha a diákoknak van kedvük hozzá, beszélgethetnek is a filmről. Ehhez ad néhány támpontot a P2 melléklet. (A film vetítési ideje kb. 75 perc.)	A program alaphangulatának megteremtése	Egész csoportos filmnézés		DVD-lejátszó P2 (Kérdések)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II. Új tartalom feldolgozása (másnap)					
II/a A Klondike-i aranyláz képei					
A	A diákok párokat alkotnak. A tanár a Klondike-i aranyláz idejét idéző képeket oszt szét közöttük. A tanulók elemzik azokat, és minden pár néhány mondatban összefoglalja, hogy mi mindent tudott meg az aranyásók korabeli életéről a képek által. Végül közösen megbeszélik, hogy a fotók és az előző esti élmények mennyiben csengtek egybe, és mennyiben adtak más képet a történekről. A tanár ezután elmeséli, hogy mi történt a valóságban. (P4) 15 perc	Új ismeretek szerzése dokumentumfotók és tanári elbeszélés révén Empátia Képolvasó készség Szóbeli kommunikáció	Páros munka – képelemzés Frontális munka – páros szóforgó és tanári magyarázat	A tanár által kiválasztott és kinyomtatott képek	P3 (Képtár) P4 (Háttérinformációk)
II/b Epizódok az aranyásók életéből					
A	Két-két pár kis csoportokat alkot. A náluk lévő két fotó és a D1 melléklet két szöveges kártyájának és a D2 térképnek a felhasználásával írnak egy történetet, amely akár a valóságban is lejátszódhatott volna az aranyláz idején. A történet főszereplője a képükön látható egyik személy, és az elbeszélésben szerepeltetniük kell a kapott szöveges információkat. A szövívők sorban felolvassák a történetüket a többieknek, akik megtapsolják azt. A képeket és a leírt epizódokat mindannyian felragasztják egy nagy poszterre, amit felerősítenek a falra. 30 perc	A korabeli élet epizódjainak megidézése a fantázia által Empátia Fantázia Együttműködés Írásbeli szövegalkotás	Csoportmunka – közös történetírás Egész csoportos gyakorlat – csoportos szóforgó és közös poszter készítése	D1 (Szöveges kártyák) D2 (Térképvázlat)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
	Párhuzamos tevékenység: közben a tanár két segítője (akiket korábban megkért erre) a kijelölt területen – szakaszonként egyenletesen elosztva – elrejt a szabadban az „aranyport” és az „aranyrögöket”. 30 perc	A közös gyakorlat előkészítése Szabálykövetés Pontosság	Páros feladatvégzés tanári útmutatás alapján		P5 (Útmutató a tanár segítőinek)
II/c Az aranymosás technikája					
A	A diákok 5-6 fős aranyásó-csoportokat alkotnak. Minden csoport megkapja a részekre vágott D3 mellékletet és a D4 képsorozatot. A szöveg és a képek alapján megpróbálják elképzelni, hogyan is dolgoztak az aranyásók a 19. század végén. A munka menetét vázlatpontokban rögzítik. A vázlatokat kiteszik a falra, és összehasonlítják, hogy mindenki azonos módon képzelte-e el a munkát. 30 perc	A korabeli aranyásók munkájának megismerése Szövegértés Képolvasás Általánosítás	Csoportmunka – mozaik és közös vázlatkészítés	D3 (Szétdarabolt szöveg) D4 (Képsorozat) Csomagolópapír Vastag filctollak Ragasztógyurma	
II/d Expedíció indul					
	Minden csoport húz egy sorszámot, amely kijelöli számukra azt a partszakaszt, ahol dolgozni fognak. A diákok előveszik „aranyásó eszközeiket”, és kivonulnak a terepre. 15 perc	A teremunka előkészítése Szabálykövetés	Csoportmunka – közös előkészület	Lapátok, rosták, tálak és mágnesek	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/e Aranymosás					
A	A csapatok elfoglalják helyüket a patak mellett, és megbeszélik, hogyan fognak dolgozni. Az aranykereső játék a tanár által megadott jelre indul. A cél az, hogy minél többet találjanak meg az elrejtett kincsek közül. A tanár két segítője jegyzetfüzettel a kezében járkal a csoportok között, és figyeli a többiek munkáját. 45 perc	Aranykereső játék a te-repen Ügyesség Kitartás Szolidaritás Együttműködés	Csoportmunka – közös „aranykeresés”	Lapátok, rosták, tálak és mágnesek	
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Közös ünneplés					
A	Az osztály egy helyre gyűlik össze. Lemérik, hogy melyik csoport mennyi „aranyat” talált, majd kiszámítják a napi munka közös eredményét. Előkerülnek az előzőleg beszerzett sütemények és innivalók, s az osztály közösen megünnepli a sikeres aranymosást. Miközben esznek és isznak, a tanulók sorban elmondják, milyen érzés volt számukra a játékban való részvétel. A megfigyelők pedig beszámolnak mindarról, amit ők tapasztaltak. 30 perc	A közös élmény feldolgozása és levezetése Önreflexió Véleményalkotás Szóbeli kommunikáció Egymásra figyelés	Egész csoportos gyakorlat – érzések és tapasztalatok megfogalmazása szóforrával	A csoportonként összegyűjtött „arany”	Mérleg Sütemények Innivalók

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
III/b Tanári lezárás					
A	A tanár is elmondja, milyennek látta az osztály munkáját, megköszöni a diákok és különösen a segítők együttműködését. Végül pedig arról mesél, hogy az igazi aranyásók története nem mindig ért véget ilyen békésen. Gyakran előfordult, hogy a megtalált kincs elvette az emberek eszét, és nem tudtak okosan élni a gazdagsággal, vagy gyilkosságokba torkollott a pénz utáni vágy. 10 perc	Tanári értékelés és a történeti keret gondolati lezárása Befogadás	Frontális munka – tanári értékelés és magyarázat		P6 (Gondolatok)
III/c Házi feladat					
A	Minden tanuló azt a feladatot kapja, hogy írjon egy fogalmazást „Alaszkából hazafelé” címmel, amelyben arról számol be, hogy mi történt vele a sikeres aranykeresést követően, és miként használta fel a pénzt. A fogalmazásokat a következő iskolai órán kiteszik a faliújságra, hogy mindenki megismerhesse a többiek történetét.	A hirtelen meggazdagodás hatásának körülményeire fantáziagyakorlat keretében Fantázia Empátia Írásbeli szövegalkotás	Egyéni munka – fogalmazás írása		

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 Jack London *Aranyásók Alaszkában* (Regényrészlet)

I. fejezet

A HÚS ÍZE

Eredetileg Christopher Bellew-nak hívták. Az iskolában Chris Bellew lett. Később a San Franciscó-i bohémvilágban Kit Bellew volt a neve. A végén pedig mindenki csak Felhő Bellew-nak ismerte. Neve változásainak ez a története egyben sorsa változásainak története is. Mindez másképp fordul, ha édesanyja nem oly gyengéd, s nagybátyja nem oly vasakarátú ember, s ha nem kap egy levelet Párizsból, Gillet Bellamytól.

„Épp az imént volt a kezemben a *Hullámverés* egy példánya – írta Gillet. – O’Harának természetesen sikere lesz vele. De néhány jó ötletre még szüksége van.” Itt részletes tanácsok következtek a bimbózó irodalmi hetilap felvirágoztatására. „Menj és keresd fel. Hadd higgye, hogy ezek a te javaslataid, és ne hogy megmond nekik, hogy az enyéim. Ha megtudja, akkor megtesz párizsi tudósítójának, amit nem engedhetek meg magamnak. A nagy magazinoktól készpénzt kapok a dolgaimért. És legfőképpen pedig rúgasd ki vele azt a kétbalkezes frátert, aki a zenei és művészeti rovatot vezeti. Más. San Franciscónak mindig megvolt a saját, külön irodalma. Most nincs semmi. Mondd meg neki, hogy nézzen körül, és kerítsen valakit, aki képes arra, hogy összehozzon egy épkezláb folytatásos regényt, és bele tudja adni a hely igazi színeit, báját, romantikáját.”

És bement Kit Bellew a *Hullámverés* szerkesztőségébe. O’Hara figyelt. O’Hara vitatkozott. O’Hara egyetértett. O’Hara kirúgta a kétbalkezes frátert, aki a kritikai rovatot vezette. És aztán ponto-

san az történt, amitől Gillet a távoli Párizsban rettegett. Ha O’Hara akart valamit, egy barátja sem tudott nemet mondani. Megnyerő, követelőző és ellenállhatatlan volt. Még mielőtt megszökhetett volna, társszerkesztő lett Kit Bellew, beleegyezett, hogy minden héten megír néhány hasábnyi kritikát, addig, amíg nem találnak erre valami rendes tollnokot, kötelezte magát, hogy heti tízezer szót ír San Franciscóról – mindezt fizetség nélkül. Ugyanis a *Hullámverés* még nem jövedelmez, magyarázta O’Hara; és éppen ilyen meggyőzően bizonygatta azt is, hogy egyetlenegy ember van San Franciscóban, aki meg tudja írni a folytatásos regényt, és hogy ez az ember Kit Bellew.

„Ó, uramisten, hát ebben benne vagyok!” – kesergett magában Kit a szűk lépcsőházban.

Imígyen kezdődött Kit rabszolgasága O’Haránál és a kielégíthetetlen étvágyú *Hullámverés*nél. Hétről hétre beleült egy szerkesztőségi székbe, hitegette a hitelezőket, pörölt a nyomdászokkal, és összeírt vagy huszonötezer szót a legkülönbözőbb témákról. És a munkája nem lett könnyebb. A *Hullámverés* nagyratörő volt. Ráment az illusztrációkra. És a nyomda költséges volt. Sosem volt pénze, hogy Kit Bellew-nak fizessen, és ugyanez okból nem tudott alkalmazni több munkatársat sem. Szerencsére Kitnek volt egy kis jövedelme. Mégsem volt soha egy vasa sem, ugyanis a *Hullámverés* állandó szorultságában felemésztette nemcsak az agyát, de minden készpénzét is. Itt voltak az illusztrátorok, akik olykor-olykor megtagadták, hogy illusztráljanak; a nyomdászok, akik olykor-olykor megtagadták, hogy nyomtassanak, és a kifutófiú, aki állandóan megtagadta, hogy kifusson. Ilyenkor O’Hara Kitre nézett, és a többi már Kit dolga volt.

Amikor júliusban Alaszkából befutott az Excelsior gőzös, és meghozta a híreket a nagy klondike-i telérleletről, amely felbolygatta az egész országot, Kit könnyelmű ajánlatot tett.

– Ide figyelj, O’Hara – mondta. – Ez az aranyláz is lesz akkora, mint a múltkori 49-ben. Mi lenne, ha elmennék és tudósítanám róla a *Hullámverést*? A költségeimet magam fedezem.

O'Hara a fejét rázta.

– Nem tudlak nélkülözni a szerkesztőségben, Kit. Mellesleg, még nincs egy órája sem, hogy Jacksonnal találkoztam. Holnap indul Klondike-ba, hajlandó nekünk minden héten egy levelet küldeni, fotókkal. Nem engedtem el, amíg meg nem ígérte. És az egészben az a legszebb, hogy nekünk semmibe sem fog kerülni.

Legközelebb akkor hallott Kit Klondike felől, amikor aznap délután beugrott a klubjába, ahol a könyvtár egyik benyílójában a nagybátyjába botlott.

– Helló, agg rokon – üdvözölte Kit, miközben behuppant egy bőrfotelbe, és kinyújtózta lábait. – Leülhetek?

– Valami bajod van? – kérdezte a másik. – Sápadt vagy. Kész roncs vagy.

Kit csak sóhajtott.

– Lesz részem abban az örömben, hogy eltemethetlek. Már látom.

John Bellew azok közül a kemény és szívós férfiak közül való volt, akik az ötvenes években ökrös fogaton szelték át a síkságokat; megvolt benne keménységük, az új föld meghódításában töltött gyermekkor keménysége.

– Nem élsz helyesen, Christopher. Szégyellem magam miattad.

– A züllés útja, mi? – vigyorodott el Kit.

Az idős férfi vállat vont.

– Ne rázd őszbe csavarodott tincseid, agg bácsikám. Bárcsak a züllés útja lenne. De erről szó sincs. Nincs időm.

– Hát akkor meg mi a...?

– Túlhajtott munka.

John Bellew harsányan és hitetlenkedve felnevetett.

– Túlhajtott munka?! Életedben egy centet nem kerestél még.

– De még mennyire hogy kerestem, csak sosem kaptam meg. Most is heti ötszázat keresek, és négy helyett dolgozom.

– Eladhatatlan képeplapok? Vagy valami más... ööö... frinc-franc? Tudsz úszni?

– Valamikor tudtam.

– Lovagolni?

– Volt részem ebben az élményben.

John Bellew utálkozva felhorkantott.

– Örülök, hogy atyád ezt már nem érte meg, hogy nem láthat gyalázatod teljes dicsfényében – mondta. – Atyád férfi volt, minden ízében férfi. Ő kiverte volna belőled ezeket a sületlenségeket.

– Ó, jaj, korcs idők! – sóhajtott Kit.

– Megérteném és eltűrném – folytatta a másik –, ha legalább sikered lenne. De életedben nem kerestél még egy centet se, valamirevaló férfimunkát nem végeztél még. Mihez értesz te egyáltalán? Elég erős vagy, mégse futballoztál még az egyetemen sem. Nem evezted. Nem...

– Bokszoltam és vívtam – néha.

– Mikor bokszoltál utoljára?

– Azóta se, de mindenki azt mondta, hogy a táv- és időérzésem remek. Csak... ööö...

– Folytasd.

– Rapszodikusnak tartottak.

– Vagyis tunyának.

– Magam is mindig úgy gondoltam, hogy ez csak udvariaskodás.

– Az atyám, ifiúr, a te nagyatyád, az öreg Isaac Bellew egyetlen ökölcsapással megölt egy embert hatvankilenc éves korában.

– Az az ember volt hatvankilenc?

– Nem, te arcátlan mihaszna! De te egy szúnyogot se fogsz megölni hatvankilenc évesen.

– Változnak az idők, agg atyám! Manapság gyilkosságért börtönbe csukják az embert.

– Atyád száznyolcvanöt mérföldet lovagolt szemhunyas nélkül, és három ló múlt ki alatta.

– Ha ma élne, pullmankocsiban horkolná végig az egész utat. Az öregebb férfi már fuldoklott a dühtől.

– Hány éves vagy?
 – Okom van azt hinni, hogy...
 – Tudom magamtól is. Huszonhét. Huszonkettő voltál, amikor befejezted az egyetemet. Művészkedtél, játszadoztál, cifrázkodtál öt évig. Isten és ember előtt kérdelem, hát mi hasznot hajtasz te? Mikor én annyi idős voltam, mint te, csak egy szál gatyám volt. A barmokat kísértem lóháton Colusóba. Kemény voltam, mint a kőszikla, és háltam a sziklán is. Napon aszalt marhahúson és medvehúson éltem. És még most is többet bírok, mint te. Lehetsz vagy hetvenöt kiló. Hát én akár most is földhöz teremtelek vagy elcsépelek, ha kell.

– Ha az ember csak koktélt nyakal vagy híg teát, attól nem jön meg az erőnlét – mormogta Kit. – Nem látja, bácsikám, megváltoztak az idők. Mellesleg, rosszul is neveltek. Drága jó bolond anyám...

John Bellew dühösen felmordult.

– Ahogy maga mesélte egyszer, túl jó volt hozzám. Talán ha kölyökkoromban néhányszor magával vitt volna azokra a módfelett férfias vakációkra, amiket maga annyira élvez... valóban, miért is nem hívott meg néha? Halt és Robbie-t elvitte a Sierrákba és a mexikói útra is.

– Gondolom, mert túlságosan is mama-kedvence voltál.

– Az ön hibája, bácsikám, és drága anyámé. Honnan ismertem volna a kemény életet? Hiszen csak gyermek voltam. Mi más maradt nekem, mint a rézkarcok, a képek és a legyezők? Tehetek én róla, hogy sosem kellett megizzadnom?

Az idős férfi leplezetlen undorral nézett unokaöcsére.

– Most újra egy olyan „férfias” vakációra indulok. És ha most azt mondanám, gyere velem?

– Elég későn, meg kell mondanom. Hová?

– Hal és Robert Klondike-ba megy. Átkísérem őket a hágón, le a tavakig, onnan visszafordulok...

Nem folytathatta, mert a fiatalember felugrott, és megragadta a kezét.

– Őrangyalom!

John Bellew azonnal gyanakodni kezdett. Álmában se gondolta volna, hogy Kit elfogadja a meghívást.

– Ezt nem mondod komolyan? – kérdezte.

– Mikor indulunk?

– Nehéz út lesz. Kolonc leszel.

– Dehogyan leszek. Dolgozni fogok. Amióta a *Hullámverés*nél vagyok, megtanultam dolgozni.

– Mindenkinek egyévi készletet kell magával vinnie. Annyi lesz a csomag, hogy az indián málhahordók nem győzik majd. Hal és Robert között fel kell osztani a felszerelést. Ezért megyek velük én: segíteni a szállításban. Ha eljössz, neked is segítened kell.

– Majd meglátja.

– Nem tudsz cipelni – hangzott az ellenvetés.

– Mikor indulunk?

– Holnap.

– Nehogy azt higgye, hogy a kemény életről szóló kiselőadása hatott meg – szólt vissza Kit elmenőben. – Valahogyan, valahová meg kellett szöknöm O’Harától.

– Ki az az O’Hara?

– Egy ír rabszolgahajcsár, a legjobb barátom. A *Hullámverés* kiadója, tulajdonosa és mindenek nagyfőnöke. A szava parancs. Fel támasztja a holtakat is.

Este Kit levelet írt O’Harának. „Csak néhány hét vakáció – magyarázta. – Keríts valahonnan egy másik fickót, aki kiigyalja a regényfolytatásokat. Sajnálom, öreg fiú, de egészségi okokból el kell utaznom. Ha visszajövök, hétszer annyit fogok dolgozni.”

Kit Bellew partra szállt a Dyeának nevezett, ezrek és ezrek mászányi felszerelésével telezsúfolt partszakasz örült forgatagában. Ez a hatalmas tömegű málya és élelem, amit az egyre érkező gőzösök

már egész hegyekbe halmoztak a fővenyen, apródonként elárasztotta az egész Dyea-völgyet és a Csilkut-hágót is. Ez huszonnyolc mérföldes fuvart jelentett; másképp szállítani, mint emberi háton pedig nem lehetett. Noha az indián teherhordók bére nyolc centről negyvenre ugrott, szinte előntötte őket a munka, és nyilvánvaló volt, hogy a tél a felszerelés zömét a hágó innenső oldalán éri.

A zöldfülűek közt is legzöldebb Kit volt. Mint sok százan mások, ő is töltényövre akasztott hatalmas revolvert viselt. Ebben szintén bácsikája volt a bűnös, akit teljesen betöltött a régi törvénytelen napok emlékezete. De Kit Bellew romantikus volt. Magával ragadta az aranyláz pezsgése, forrongása; mozgalmasságát a művész szemével figyelte. Nem vette komolyan. Ahogy a hajón mondta: pusztán csak vakációzni jött, éppen csak hogy „átkukkantani” a hágón, aztán már fordul is vissza.

Társait, akik a rakomány partraszállítására vártak, magukra hagyta, és kószálni indult felfelé a part mentében, a régi kereskedelmi állomás irányában. Megfigyelte, hogy a revolveresek közül sokan milyen fontoskodva járkálnak fel-alá, de nem utánozta őket. Tagbaszakadt, hat láb magas indián ment el mellette, szokatlanul nagy bálát cipelve. Kit megcsodálta a teherhordó könnyed, kecses mozgását, és utánaeredt az indiánnak. Az megérkezve az állomás elé, rádobta málháját a mázsára, Kit pedig csatlakozott az indiánt körülálló álmélkodó aranyásók csoportjához. A bála hatvan kilót nyomott; ezt azután a báméskodók áhítattal ismételték. Kitnek az járt a fejében, hogy ő meg se tudna emelni ekkora súlyt, nem-hogy sétálni vele.

– A Lindeman-tóhoz megy veled? – kérdezte.

Az indián igenlően morgott.

– Mennyit keres ezen a csomagon?

– Ötven dollárt.

Itt Kit félbeszakította a társalgást. Fiala nő állt az ajtóban, őrajta akadt meg a szeme. Fiala volt és csinos. Arcának színe, ragyogó szépsége megragadta Kitet; rajta felejtette a szemét, és nézte, míg

a lány zokon nem vette, és hosszú pillájú sötét szemének hűvös tekintetével nem találkozott pillantása. Végigmérte Kitet, arcától a combján lógó hatalmas revolverig, ami láthatóan mulattatta. Mikor pillantása ismét visszatért az övéhez, szemében megvető mosoly volt. Ez úgy érte Kitet, mintha arcul csapták volna. A lány a mellette álló férfihoz fordult, és Kitre mutatott. A férfi ugyanazzal a megvető mosollyal mérte végig.

– Csicsakó – mondta a lány.

A férfi, aki olcsó kezelébasában, kopottas gyapjúmellényében olyan volt, mint valami csavargó, szárazon elvigyorodott, és ettől Kit teljesen lehervadt. A lány mindenesetre szokatlanul csinos, alapította meg magában, miközben azok ketten eltávoztak. Különösen a járása keltette fel a figyelmét.

– Láttad azt az embert a lánnyal? – kérdezte Kittől a szomszédja izgatottan. – Tudod, ki volt az?

Kit a fejét rázta.

– Keribu Charley. Épp az imént mutatták meg nekem. Klondikeban jól beütött neki. Veterán. Tizenkét éve él a Yukonnál. Most is onnan jön.

– Mit jelent az, hogy „csicsakó?” – kérdezte Kit.

– Te is az vagy; én is az vagyok – volt a válasz.

– Lehet, hogy az vagyok, de mit jelent?

– Zöldfülű.

Visszatérőben a partra Kit újra meg újra elismételte magában. Nagyon bántotta, hogy egy nő zöldfülűnek nevezte. Még mindig előtte volt a roppant málhát cipelő indián képe, ezért behúzódva a parton felhalmozott rakomány egyik szegletébe, elhatározta, hogy kitapasztalja az erejét. Kiválasztott egy liszteszsákot, amiről tudta, hogy körülbelül ötven kilót nyom. Megvetette a lábát, lehajolt, és megpróbálta a vállára kapni. Az első gondolata az volt, hogy ötven kiló valóban nehéz. A második, hogy gyenge a háta. A harmadik, mikor ötpercnyi hiábalavó birkózás után rárogyott a zsákra, egy káromkodás. Megtörölte a homlokát, és egy halom kajával tömött

zsák mögött megpillantotta John Bellew-t, aki szemében jeges gúny-nyal őt figyelte.

– Ó, istenem, nyápic faj fiadzott ágyékunkból! Én ilyenekkel játszodoztam tizenhat éves koromban.

– Elfelejtet, bácsikám – vágott vissza Kit –, hogy én nem medvehúson nőttem fel.

– Én hatvanévesen is még elbánok veled.

– Na, hadd látom.

És Kit meglátta. John Bellew negyvennyolc éves volt, de lehajolt, megtapogatta, milyen fogás esik rajta, megbecsülte a súlyát, aztán ügyesen megragadta, egyetlen gyors mozdulattal megemelte, felgyenesedett, és ott állott, vállán a zsák liszttel.

– Fortély, fiam, fortély – és gerinc.

Kit hódolattal emelte meg a kalapját.

– Ön, bácsikám, egy csodalény, fénylő csoda. Gondolja, hogy én is kitanulhatnám a fortélyát?

John Bellew a vállát vonogatta.

– Iszkolysz te hazafelé, mielőtt még elindulnánk.

– Sose féljen – hurrogtá le Kit. – Otthon vár O'Hara, a bömbölő oroszlán. Amíg nem muszáj, nem megyek vissza.

Az út első szakasza Kit számára szerencsés volt. A Finnegan elágazásáig sikerült indiánokat fogadniuk, így addig azok vitték a több mint egytonnányi felszerelést. Ettől a ponttól azonban mindent a saját hátukon kellett szállítani. Úgy tervezték, hogy napi egy mérföldet haladnak. Nem is tűnt nehéznek – papíron. Mivel John Bellew a táborban marad főzni, ő csak néha tud elvinni egy-egy csomagot; tehát a három fiatalember mindegyikének naponta négyszáz kilónyi terhet kell elszállítani egy mérföldnyire. Ha huszonöt kilós csomagokat csinálnak, az napi tizenhat mérföldet jelent megrakva és tizenötöt üresen. Ha negyvenkilós csomagokat csinálnak, akkor naponta tizenkilenc mérföldet kell megjárniuk; ötvenkilós csomagok csak napi tizenöt mérföldet jelentenek.

– Én nem szeretek gyalogolni – szolt Kit. – Én hát ötven kilót viszek. – Észrevette a kétkedő mosolyt nagybátyja arcán, gyorsan hozzátette: – Természetesen csak fokozatosan. Az embernek előbb ki kell tapasztalni a csínját-bínját. Huszonötötl kezdek.

El is kezdte huszonötöt, és vidáman poroszkált az úton. A következő táborhelyen ledobta a zsákot, és visszaporoszkált. Könnyebb volt, mint hitte. De már az első két mérföld felemésztette ereje nagy részét, és felszínre hozta gyengeségét. Második batyuja harminc kiló volt. Ez már nehezebb volt, és Kit már nem poroszkált. A teherhordók szokása szerint gyakran leült a földre, de málháját nem tette le, hanem egy sziklának vagy fatönknek támasztotta. A harmadik csomagnál felbátorodott. Egy negyvenöt kilós babos zsákra csatolta hevedereit, és nekiindult. Száz méter után úgy érezte, összeesik. Leült, és megtörülte arcát.

– Rövid táv, rövid pihenő – mormolta. – Ez a módja.

Néha még száz métert sem tett meg egyszerre, és akárhányszor talpra küszködte magát egy újabb rövid távra, a csomag a hátán mind nehezebb lett. Zihált, és ömlött róla a verejték. Még negyedmérföldnyire sem jutott, mikor levetette gyapjúingét, és egy úmenti fára akasztotta. Kicsit később eldobta a kalapját. Fél mérföld után úgy érezte, nem bírja tovább. Soha életében így még nem erőlködött, és tudta, hogy most teljesen kikészült. Ahogy ott ült és lihegett, pillantása hatalmas revolverére és a nehéz töltényövre esett.

– Öt kiló ócskavas! – vigyorodott el gúnyosan. Kicsatolta, és a bokrok közé hajította. Ahogy a hegynek fel, hegynek le tartó teherhordók szakadatlan árama elvonult mellette, megfigyelte, hogy a többi zöldfülű is kezdi eldobálni hatlövetű mordályát.

Rövid nekiiramodásai egyre rövidebbek lettek. Volt, hogy csak harminc métert tudott előrebotorkálni, és a dobhártyáján fenyegetően lüktető vér és erőtlenül remegő térdei máris megállást parancsoltak. Hosszabbodtak a pihenők. De az agya dolgozott. Huszonnyolc mérföldes út áll előttük, és ez ugyanannyi napot jelent; mindenki szerint ez volt a legkönnyebb szakasz.

– Csak várd ki a Csilkutot – mondogatták, amikor a pihenőben beszélgettek –, ott négykézlábon mászhatsz.

– Nem lesz semmiféle Csilkut – válaszolta ilyenkor. – Legalábbis az én számomra. Addigra én már rég alulról szagolom az ibolyát.

Egy botlás és a hirtelen, heves mozdulat, hogy visszanyerje egyensúlyát, megrémítette. Egyszerre úgy érezte, hogy minden belső része kiszakad.

– Ha egyszer úgy esem el, hogy ez a hátamon van, akkor kampec – mondta egy másik teherhordónak.

– Ez semmi – hangzott a válasz. – Majd ha a kanyonhoz érsz! Húsz méter hosszú szálfán kell átmenni a tomboló zuhatag felett. Se kapaszkodó kötéll, se semmi, és a víz csak úgy forr. Ha batyuval a hátadon leszel, nincs ám kibújás a hevederből. Szépen ottmaradsz, és megfulladsz.

– Remek – tódította Kit; és kimerültségében szinte komolyan gondolta.

– Három-négy ember mindennap belefutad – bizonygatta a másik.

– Vidám, mondhatom – szólt Kit, és föltápáskodott, hogy tovább botorkáljon.

Ő meg a zsák bab olyanok lettek, mint valami két lábon járó szerencsétlenség. A zsák arra a vén tengeri emberkére emlékeztette, aki Szindbád nyakában ült. És ez vakáció, elmélkedett. Ehhez képest édes volt a rabszolgaság O'Haránál. Újra és újra csaknem elcsábult a gondolatra, hogy bevágja a zsák babot a bozótba, és aztán megkerülve a táborhelyet, le a partra; elkapja az első hajót, és vissza a civilizációba.

De aztán mégse csábult. Valahol ott volt benne a hajlam a kemény életre; egyre csak azt hajtogatta magában, hogy amit más meg tud csinálni, azt ő is tudja. Már szinte lidércesen motyogta oda mindenkinek, aki elment mellette az úton. Máskor meg pihenés közben irigykedve nézte az övénél nehezebb terhekkel egykedvűen baktató öszvértalpu indiánokat. Úgy tűnt, sose pihennek, csak

mennek, mennek Kit számára elképesztő kitartással és biztonsággal.

Leült és szitkozódott; küzdött a kísértéssel, hogy visszazökjön San Franciscóba. Mire a mérföld végére ért, abbahagyta a káromkodást, és sírva fakadt. Könnyei a kimerültség és önmegvetés könnyei voltak. Ha volt valaha igazi emberi roncs, hát ő volt az. Amint megpillantotta az út végét, kétségbeesetten megfeszült; eljutott a táborhelyig, és ott, hátán a babbal, arcra bukott. Nem halt meg, de negyedóráig tartott, amíg elegendő erőt gyűjtött, hogy kibújjon a hevederekből. Aztán émelygést érzett; így talált rá Robbie, aki maga is hasonló bajokkal kínlódott. És Robbie kínjai újra lelket öntöttek Kitbe.

– Amit más meg tud csinálni, azt mi is tudjuk – mondta Robbie-nak, bár a lelke mélyén maga sem volt benne biztos, nem hősködése ez csupán.

– Huszonhét éves vagyok és férfi – bizonygatta magának sűrűn a következő napokban. És szükség volt rá. Bár nyolc kilót fogyott, a hét végén már el tudta vinni a maga napi négyszáz kiló terhét a kiszabott egy mérföldnyire. Arca sovány, elgyötört volt. Elvesztette teste és szelleme minden rugalmasságát. Már nem is járt, csak vonszolta magát. Már a visszautakon, csomag nélkül is csaknem ugyanúgy húzta a lábát, mint felmálházva.

Úgy dolgozott, mint az igavonó barom. Evés közben elaludt, és álma nehéz volt és állati; a fájdalomtól üvöltve ébredt, mikor lábába beleállt a görcs. Minden tagja sajgott. Nyers vízhányagokon járt; de még ez is jobb volt, mint azok a félelmetes zúzódások a lábán, amelyeket a Dyea-síkság vízkoptatta sziklái között vezető kétmérföldes útszakaszon szerzett. Ez a két mérföld harmincnyolc mérföld gyaloglást jelentett. Mellét, vállát feltörte a heveder; most először gondolt megértéssel a városi utcán látott lovakra.

Mikor már áthordták minden felszerelésüket a pallón, a kanyon torkolata felett, megváltoztatták tervüket. Hírek érkeztek a hágón

túlról, hogy a Lindeman-tónál most vágják az utolsó csónaknak való fákat. A két unokafivér, szerszámokkal, kézifűrésszel, pokrócokkal, elemózsiaival a hátán előrement, és hátrahagyta Kitet és a nagybátyját azzal, hogy igyekezzenek előrébb jutni a többi felszereléssel. John Bellew most már Kittel felváltva főzött. Váll váll mellett baktattak. Az idő repült, és a csúcson már leesett az első hó. Ha a tél a hágón innen éri őket, az csaknem éves késést jelent. Az öreg ötven kilókat vett acélhátára. Kit fogcsikorgatva szíjazta rá hevederét az ötvenkilós zsákokra. Fájt, de már kezdte megtanulni a fortélyát, és minden zsírtól, puhaságtól megtisztult testén ösztövére, keserű izmok keményedtek. Figyelt és tanult. Megfigyelte az indiánok használta fejhevedert, készített magának egyet, és vállhevederekkel együtt használta. Ez megkönnyítette a dolgát, úgyhogy kezdte a könnyebb, esetlen formájú csomagokat málhája tetejére rakni. Így aztán hamarosan úgy menetelt, hogy ötven kiló a vállán, nyolc-tíz lazán a bálája tetején, nyakszírtjének támasztva; fejsze vagy egy pár evező az egyik kezében, bogrács a másikban.

De dolgozhattak, ahogy akartak, egyre többet kellett küszködniük. Az út göröngyösebb lett; a málna egyre nehezebb; a hegyeken a hóhatár pedig napról napra lejjebb húzódott, a fuvarköltség pedig hatvan centre szökött. Az unokafivérektől semmi hírt nem kaptak, így biztosak lehettek benne, hogy odaát döntik és fűrészelik a szálfákat csónaképítésre alkalmas deszkákra. John Bellew aggódni kezdett. Elkaptak egy, a Lindeman-tótól visszatérő indián csapatot, és rávették őket, vigyék fel a felszerelést a Csilkutra. Az indiánok hatvan centet kértek a csúcsig kilónként, és ez John Bellew-t csaknem teljesen tönkretette. Úgy alakult, hogy valami kétszáz kilónak nem akadt gazdája. Ezért az öreg hátramaradt azzal, hogy majd maga viszi utánuk, Kitet pedig előreküldte az indiánokkal. Kitnek a csomagokkal apránként előrehaladva, a csúcson kellett bevárnia, amíg az öreg, mint fogadkozott, utol nem éri a maradék kétszáz kilóval.

Kit teherhordóival együtt baktatott az úton. Tudta, hogy hosszú menet lesz, föl, egyenest a Csilkut csúcsáig, ezért ő csak negyven kilót rakodott. Bár az indiánok szinte tántorogtak terhük alatt, az iram mégis nagyobb volt, mint amihez eddig szokott. De azért nem nyugtalankodott; már szinte egyenlőnek tartotta magát az indiánokkal.

Negyed mérföld után már pihenni szeretett volna. De az indiánok csak meneteltek. Kit sem állt le, és megpróbálta tartani helyét a sorban. Fél mérföldnél meg volt róla győződve, hogy egy lépéssel se bírja tovább, ám azért mégis fogcsikorgatva, de tartotta a helyét; mire az első mérföld végére értek, csodálta, hogy még életben van. Aztán, furcsa módon, jött az, amit úgy hívnak, hogy pótszufla, és a következő mérföld már majdnem könnyebb volt, mint az első. A harmadik mérföldbe majd belehalt, de azért nem nyafogott, noha a fájdalomtól és a fáradtságtól már félőrült volt. És akkor, mikor már az ájulás szélén érezte magát, következett a pihenő. Ahelyett, hogy a fehér teherhordók szokása szerint, csomaggal a hátukon telepedtek volna le, az indiánok kibújtak váll- és homlokhevederükből, leheveredtek beszélgetni, cigarettázni. Félóra is eltelt, mire újra nekiindultak. Kit, meglepetésére, teljesen frissnek érezte magát. Hosszú menet, hosszú pihenő lett az új jelmondata.

Eddig másról se hallott, csak a Csilkut meredélyéről; és most valóban nemegyszer négykézláb kapaszkodott felfelé rajta. De amikor a sűrűn szakadó hóban felért a gerincre, indiánjaival együtt ért fel, és az volt titkos büszkesége, hogy végigcsinálta velük az egész utat, és nem nyafogott, nem maradt le egyszer sem. „Majdnem olyanná válni, mint az indiánok” – dédelgette magában új becsvágyát.

Amikor kifizette az indiánokat, és távozásukat figyelte, leereszkedett a viharos sötétség, és ő ott maradt egyedül, háromszáz méternyire az erdőhatár fölött a hegygerincen. Övig átázva, kiéhezve és kimerülve, egy kis tűzért vagy egy csésze kávéért évi keresetét adta volna. Ehelyett megevett egy fél tucát hideg lepényt, és bemászott a félig kigöngyölt sátorlapok közé. Mielőtt elszundított volna,

csak egy futó gondolatra maradt még ideje; és elvigyorodott a kéjtől, amint elképzelte John Bellew-t, milyen férfiasan fogja vonszolni a maga kétszáz kilóját felfelé a Csilkutra. Ami őt magát illeti, ő, ha egy tonnával megrakodva is, de most már hegynek le fog menni.

Reggel, a fáradtságtól mereven, fagytól gémberedetten kihengerdőzött a vászonból, megevett egy kiló nyers szalonnát, rácsatolta hevedereit az ötvenkilós zsákra, és megindult lefelé a sziklás úton. Sok száz méterrel lejjebb az út egy kis gleccseren vezetett lefelé a Crater-tóhoz. A többiek végigbandukoltak a gleccseren. De Kit aznap csak a gleccser felső végénél szórta le csomagjait. Felbátorodva az út rövidségén, alkalmanként nyolcvan kilót is rakodott. Szüntelenül azon csodálkozott, hogy erre egyáltalában képes. Vett egy indiántól két dollárért három kőkemény kétszersültet, és ezen meg hatalmas mennyiségű nyers szalonnán élt egész nap. Mosdatlanul, átfázva, izzadságtól nyirkos ruhában ismét a sátorlapokba burkolózva töltötte az éjszakát.

Kora reggel sátorponyvát terített a jégre, rárakott vagy háromnegyed tonnát, és húzni kezdte. Mikor a gleccser lejtője meredekebb lett, a rakomány felgyorsult, elsodorta Kitet, a csomagok tetejére hajította, és elszáguldott vele.

A málhája alatt görnyedő száz teherhordó megállt, és őt figyelte. Kit kétségbeesett figyelmeztetéseket kiáltozott feléjük, és azok, akik az útjában voltak, botladozva iszkoltak félre. Lent, a gleccser alsó végén, hirtelen egy kis sátor bukkant fel. Ahol a teherhordók taposta ösvény elkanyarodott, ő friss csapást vágva robogott tovább a szűz hóban. A hó, amit felvert, jeges felhőben kavargott körülötte, és egyúttal le is fékezte. A sátrat már csak akkor vette észre, amikor nekiütközött, magával ragadva a sátorcölöpöket, berontott az elülső sátorlapon át, és a sátor közepén, még mindig a ponyván, zsákjai tetején megállapodott. A sátor részegen megtántorodott, és Kit a szállongó jeges hópárában szembe találta magát egy pokrócaiba burkolózó, elképedt fiatal nővel – azzal, aki Dyeában zöldfülűnek nevezte.

– Láta, milyen felhőt kavartam? – érdeklődött Kit jókedvűen.

– Felhőt? – nézett rá rosszállóan a nő.

– És még repülő szőnyegről beszélnek! – folytatta Kit.

A nő kihívóan hűvös volt.

– Még jó, hogy nem borította fel a kályhát – mondta.

A nő tekintetét követve, Kit vaskályhát s rajta kávéskannát pillantott meg, és egy fiatal indián asszonyt, aki a tüzet rakta. Beleszimatolt a levegőbe, és visszanézett a lányra.

– Még mindig csicsakó vagyok, de a mordályomat már eldobtam.

Most már a nő is felismerte, és felderült az arca. – Sose hittem volna, hogy eljut idáig.

Kit újra mohón beleszipantott a levegőbe.

– Ne éljek, ha ez nem kávé! Mindenre hajlandó leszek, ha ad egy csészével abból a kannából.

A kávé mellett bemutatkozott, és megtudta a lány nevét is: Joy Gastell. Azt is megtudta róla, hogy veterán. A Nagy-Rabszolga-tónál született egy kereskedelmi állomáson, és még kislány volt, amikor az apjával átkeltek a Sziklás-hegységen, és lejöttek a Yukonon. Most épp hazatérőben van az apjával, akit üzleti ügyek Seattle-ben tartóztattak, azután zátonyra futott a szerencsétlen sorsú Chanteren, és az utasok megmentésére érkező hajó visszaszállította Puget Soundba.

Tekintettel arra, hogy a hölgy még mindig pokrócaiban volt, Kit nem folytatta a beszélgetést, hanem hősiezen visszautasította a második csésze kávé, összeszedelőzködött, és csomagjaival együtt távozott a sátorból. Később számos következtetést vont le: elbájoló neve és elbájoló szeme van; nem lehet több hús, huszonegy évesnél, de legfeljebb huszonkettő; az apja valószínűleg francia; tudja, mit akar; temperamentuma, mint a tűz; és hogy nem itt a határvidéken, hanem valahol máshol nevelkedett.

A jég tarolta sziklák közt, az erdőhatár felett az út megkerülte a Crater-tavat, aztán ráfordult a Happy Camp és az első borókafe-

nyők felé ereszkedő sziklás lejtőre. A súlyos málhával megrakottan ez több napi gyötrelmes robotot jelentett volna. A taven egy kis vászoncsónak fuvarozott. Két fordulóval két óra alatt minden csomagjával együtt odaát lehetne. De nem volt egy fityingje sem, a révész pedig negyven dollárt számított tonnánként.

– Aranybánya van ebben a csinos kis csónakban – mondta Kit a révésznek. – Akarja, hogy mutassak magának egy másikat is?

– Mutasson – hangzott a válasz.

– Ha átviszi a felszerelésemet, fizetségképpen elmondom magának az ötletet. Még nincs szabadalmaztatva, amint elmondtam, bele is ugorhat fejest. Benne van?

A révész benne volt.

– Rendben. Látja ezt a gleccsert? Fogjon egy csákányt, és vágja bele. Egy nap alatt kész egy egész tisztességes vályú a tetejétől az aljáig. Érti már? Csilkut és Crater-tó Csúszda Részvénytársaság. Mázsájáért elkérhet egy dollárt, megcsinál napi száz tonnát, és más dolga sincs, mint a pénzt beszédni.

Két óra múlva odaát volt a túlparton, és ezzel három napot nyert. Mikor John Bellew beérte, már jócskán egy másik gleccservízzel telt vulkáni kráter, a Feneketlen-tó felé járt.

Az utolsó útszakasz, a Hosszú-tótól a Lindeman-tóig, csak három mérföld volt, de az út, ha egyáltalán útnak lehetett nevezni, egy háromszáz méter magas hegynyergén át vezetett, majd le a hegyomlásos, nadrágfékes lejtőn, aztán jó hosszan egy mocsaras részen keresztül. John Bellew a fejét csóválta, amikor azt látta, hogy Kit ötven kilóval a hátán még lehajol egy huszonöt kilós liszteszákért, és a tarkójának döntve a batyuja tetejébe rakja.

– Hát a medvehús kajával meg az egy szál gatyával mi van? – vágott vissza Kit.

John Bellew a fejét rázta.

– Öregszem, Christopher.

– De hiszen még csak negyvennyolc éves! Tudja azt, uram, hogy az én nagyatyám, az ön atyja, az öreg Isaac Bellew, hatvankilenc éves korában egyetlen ökölcsapással megölt egy embert?

John Bellew elvigyorodott, és lenyelte a keserű orvosságot.

– Bácsikám, valami fontosat akarok mondani. Mama-kedvencének neveltek, de most többet viszek és tovább, mint maga; és két vállra fektetem és eldöngetem, akár ebben a percben is.

John Bellew kezét nyújtott, és ünnepélyesen így szólt:

– Christopher, fiam, elhiszem, hogy megteszed. Elhiszem, hogy még ezzel a csomaggal a hátadon is meg tudod tenni. Megálltad a helyed, fiam.

Az utolsó útszakaszt Kit négyszer járta meg naponta, ami napi huszonnégy mérföld hegymászást jelentett, és abból is tizenkettőt nyolcvan kilóval megrakottan. Büszke, hajthatatlan és fáradt volt, de nagyszerű kondícióban. Úgy tudott enni és aludni, mint még soha életében, és majdnem sajnálta, mikor a munka már a végére járt.

Egy kérdés izgatta még. Azt már tudta, ha az ötven kilóval a hátán elesik, túléli, de arról meg volt győződve, hogy ha egyszer a tarkóján a huszonöt kilóval bukik fel, az biztosan eltöri a csigolyáját. A mocsárban a teherhordók ezrei gyorsan posvánnyá dagasztottak minden gázlót, így az utánuk jövőknek minduntalan új ösvényt kellett taposniuk. Egy ilyen új gázló taposása közben oldódott meg a huszonöt kiló problémája.

A lágy, cuppogó sár besüppedt alatta, és Kit arcra bukott. A huszonöt kiló beleszorította arcát a sárba, de aztán nem roppantotta el a nyakát, hanem átgurult a fején. A maradék ötven kilóval a hátán négykézlábra állt. De tovább nem jutott. Karja vállig süppedt, arca a híg sárba nyomódott. Ahogy ezt a karját kihúzta, a másik süppedt be vállig. Ebben a helyzetben lehetetlen volt kibújni a hevederekből, de hátán az ötvenkilós súly feltápáskodni sem engedte. Négykézláb állva, miközben hol az egyik, hol a másik karja süppedt be könyékig, megpróbált elvergődni a kis zsák liszthez. De csak kimerült, és egy tapodtat sem jutott előbbre; feltörte és megdagasztotta a füves felszínt, és most, veszélyes közelségben orrához, szájához, kis pocsolya képződött.

Hátán a batyuval, megpróbált hanyatt fordulni, de csak azt érte el, hogy mindkét karja vállig besüppedt, és megízlelhette, milyen érzés vízbe fulladni. Páratlan türelemmel, lassan előbb az egyik, aztán a másik karját húzta ki a cuppogó latyakból, aztán karjait a felszínen laposan kinyújtóztatva állára támaszkodott. Csak ekkor kezdett el segítségért kiabálni. Egy idő után sárban tocsogó lépteiket hallott közeledni hátulról.

– Nyújtsd a kezedet, barátom – szólta Kit. – Dobj ide egy kötelet vagy valamit.

Női hang válaszolt, és Kit felismerte.

– Ha kicsatolja a hevedereket, fel tudok állni – mondta Kit.

Az ötvenkilós súly nagy cuppanással hengeredett a sárba, és Kit lassan feltápáskodott.

– Szép kis kátyú – nevetett Miss Gastell, ahogy megpillantotta a fiatalember sáros arcát.

– Ugyan – válaszolta Kit könnyedén. – Kedvenc tornagyakorlatom. Próbálja meg egyszer. Jót tesz a has- és hátizmoknak. – Megtörtülte arcát, és egy hirtelen mozdulattal lecsapta kezéről a latyakot.

– Ó! – kiáltott fel Miss Gastell, ahogy felismerte. Hiszen ez Mr.... ó... Mr. „Felhő” Bellew!

– Hálásan köszönöm az időben érkezett segítséget és a nevet is – válaszolta Kit. – Most már kétszeresen is meg vagyok keresztelve. Ezentúl ragaszkodom hozzá, hogy Felhő Bellew-nak szólítsanak. Jó név, és nem is minden jelentés nélkül való.

Beállt a sarki tél. Arasznyi vastagon állt a hó, és bár orkánok fújtak, a kisebb tavak felszínén megindult a jégképződés. Késő délután, mikor a viharos szél egy kissé alábbhagyott, Kit és John Bellew segített megrakni Robbie-ék csónakját, aztán nézték, hogy távolodnak lefelé a tavon, amíg el nem tűntek a hófúvásban.

– Most pedig lefekszünk, aztán reggel korán indulás – mondta John Bellew. – Ha a csúcson nem kap el a vihar, estére Dyeában

lehetünk, és ha szerencsénk lesz, és kapunk hajót, egy hét múlva San Franciscóban vagyunk.

Utolsó táborhelyük a Lindeman-tónál száralmas maradvány volt csupán. A fiúk minden használható holmit magukkal vittek, a sátrat is beleértve. Csak egy szélfogónak kifeszített rongyos ponyva védte őket valamennyire a szakadó hótól. A vacsorát horpadt, félredobott tábori edényekben, nyílt tűzön főzték. Csak a pokrócuk és néhány étkezésre elegendő élelmük maradt.

Vacsora közben Kit egyszer szólalt meg.

– Bácsikám – mondta –, szeretném, ha ezentúl Felhőnek szólítanál. Talán nem kavartam elég nagy viharfelhőt az úton?

Néhány perc múlva már a rakodó, csónakot építő aranyások sátorvárosa felé baktatott. Órákig el volt, és amikor visszatért, és bebújt a pokrócaiba, John Bellew már aludt.

A viharos reggeli derengésben Kit előmászott takaróiból, még amúgy harisnyásan tüzet rakott, a tűznél kicsit megmelegítette fagyott lábbelijét, aztán kávéfőzött, és szalonnát sütött. Didergős, nyomorúságos reggeli volt. Amint végeztek vele, összeszíjazták takaróikat. Ahogy John Bellew rátért a Csilkut felé vezető útra, Kit felemelte a karját.

– Viszlát, bácsikám – mondta.

John Bellew rábámult, és elkáromkodta magát a meglepetéstől.

– És ne feledje, Felhőnek hívnak – róttta meg Kit.

– De mit fogsz csinálni?

Kit bizonytalanul a tavon túlra, valamerre észak felé mutatott.

– Mi értelme van visszafordulni, ha már egyszer idáig eljutott az ember? – kérdezte. – Amellett belekóstoltam a húsba, és megízlett. Továbbmegyek.

– Egy vasad sincs – vetette ellen John Bellew. – Nincs felszerelésed se.

– Van munkám. Tekints öcsédre, Christopher Felhő Bellew-ra! Munkája van. Egy úr szolgálja. Százötvenet kap havonta és kaját. Lekísér Dawsonba két turistát egy másik úr szolgáljával, szakács,

csónakmester és tábori mindenes minőségben. És O'Hara meg a *Hullámverés* mehet a pokolba!

John Bellew zavarban volt, és csak annyit tudott dünnyögni:

– Nem értem.

– Azt beszélük, a szürke medvék csak úgy nyüzsögnek a Yukon-medencében – magyarázta Kit. – Nekem is csak egy gatyám van, és most megyek a medvehús után, ez az egész.

P2 Film: Chaplin: Aranyláz, 1925

A film megvásárolható DVD-n, vagy kikölcsönözhető.

Kapcsoló kérdések

- Mit jelent az, hogy a főhős mindig ijedelem és kétség nélkül, vakbizalommal botorkál az ijesztő mélységek szélén a szakadékokkal teli alaszakai hómezőn?
- Hogyan mutatja meg Chaplin: az élet könnyörtelen marakodás, a több és az erősebb győz?
- Chaplin főz valamit. Kiemeli villával, gondosan és figyelmesen szurkálja, vizsgálja, hogy elég puhára főtt-e már az egyik cipője. Mit mond ez a jelenet?
- Georgia barátnőivel, séta közben bevetődik Chaplinhez. Észreveszi annak szerelmét és barátnői mulattatására ügyes, jól leplezett gúnyt űz belőle. Chaplin természetesen nem vesz észre semmit, ellenkezőleg, végtelenül boldognak érzi magát. Gúny? Igazi érzelem? Tapasztaltál már hasonlót? Hogyan mutatja ki az ember a boldogságát?
- Big Jim, meglátja Chaplint, aki el tudja őt vezetni az elfelejtett kunyhóhoz és a felfedezett aranybányához. Groteszk küzdelem kezdődik most a Szerelem és az Arany között. Ki győzött?
- Az amerikai filmekben megszoktuk a „happy end”-et, sokszor jól is esik nekünk. Mit gondoltok erről?

P3 Képtár (Külön mappában)

A tanár kiválaszthatja a leginkább informatívnak tartott képeket a megadott gyűjteményből, amiket aztán a párok számának megfelelő mennyiségben kell kinyomtatnia a foglalkozás előkészítése során.

P4 Háttér-információk

A **klondike-i aranyláz** 1897-ben tört ki a kanadai Yukon terület Dawson City nevű városának közelében, az alaszakai határ mellett.

1896 augusztusában Skookum Jim Mason unokatestvérével Dawson Charlie-val és unokaöccsével, Patsy Hendersonnal a Yukon terület déli határától pár kilométerre lévő Carcrossból észak felé tartott a Yukon folyó mentén, testvérét, Kate-et és annak férjét, George Carmackot keresve. A Klondike folyó torkolatánál találkoztak velük, valamint egy új-skóciai származású aranyásóval, Robert Hendersonnal, aki a Klondike-tól délre lévő Indian folyó mentén kutatott, de felhagyott vele, mert nem akart az indiánok közelében lenni. A csoport követte a Klondike folyását egészen a Rabbit (ma: Bonanza) patakig, ahol jávorszarvasra akartak vadászni.

1896. augusztus 16-án gazdag aranylerakódásra bukkantak a Rabbit patakban: valószínűleg maga Skookum Jim fedezte fel, de egyes források szerint Kate Carmack. A területet hivatalosan George Carmack nevére foglalták le, mivel tartani lehetett attól, hogy egy indián által bejelentett igényt nem fogadnak el, a környék bányászai pedig nem tartanak tiszteletben.

A lelet híre gyorsan terjedt a Yukon völgyében, és az addig a Fortymile és a Stewart folyóknál dolgozó aranyásók voltak az el-

sők, akik területekhez jutottak a Bonanza, az Eldorado és a Hunker patakok mentén. Henderson, aki mindössze néhány mérföldnyire, a hegy másik oldalán dolgozott, már csak akkor értesült az aranyról, amikor a jó helyek mind elfogytak.

A sikerrel járt aranyásók első csoportja 1897. július 17-én érkezett meg Seattle-be; a szerencsét próbálók rohama egy hónapon belül megkezdődött. 1898-ban a klondike-i terület lakossága 40 ezerre ugrott, a megnövekedett populációt éhínség fenyegette.

Az aranyásók többsége az alaszakai Dyea kikötőjéből indulva a Chilkoot-hágón keresztül, szintén jelentős részük pedig a 15 km-re lévő Skagwayből indulva a White-hágón át jutott el a már kanadai területen fekvő Bennett-tóhoz. Itt csónakokat építettek, melyekkel 800 kilométert kellett megtenniük a Yukonon. 1899-ben elkészült a „White Pass and Yukon” vasútvonal első szakasza Skagway és a Bennett-tó között, így Dyea forgalma csökkent – bár ekkorra már a roham legnagyobb hullámai is alábbhagytak.

A meredek és veszélyes Chilkoot-hágóra felkapaszkodó ösvény 800 méterén 300 méteres szintkülönbséget kellett leküzdeni. A hegyoldal málhás állatok számára járhatatlanul meredek, így minden csomagot emberi erővel kellett feljuttatni a kanadai határőr-állomásra. A hegymászást a jégbe vájt 1500 lépcsőfok könnyítette valamelyest.

A White-hágó alacsonyabb, de nehezebben járható volt: a Halott Lovak Ösvényének nevezték, mivel mintegy háromezer állat pusztult el rajta.

További útvonalak vezettek a Copper folyó völgyében; a Stikine folyó és a Teslin-tó mentén; és két kizárólag kanadai területen haladó ösvény is volt az Ashcroft és az Edmonton.

A területet gőzhajóval is meg lehetett közelíteni, 2600 km-t utazva felfelé a Yukonon, de ez sem volt biztonságosabb megoldás: 1897

végén az alaszakai Fort Yukonnál egy gőzös a jég fogságába esett, utasait ki kellett menekíteni.

Az aranylázban becslések szerint százezer ember vett részt, 1898-ra 30 ezernek sikerült eljutnia Dawson Citybe. Az első népszámlálás alkalmával, 1901-ben már csak 9000 fő élt itt.

A klondike-it tartják a legbékésebb aranyláznak: a kanadai hatóságok, főként a rendőrség északnyugati egysége, a North West Mounted Police Sam Steele vezetésével, mindent megtettek, hogy a tömegrohamot biztonságos és törvényes keretek között tartsák. Megelőzendő az előző két évben Dawson Cityben kialakult helyzetet, csak azokat engedték be a yukoni területre, akik megfelelő mennyiségű (egy tonnányi!) élelemmel és felszereléssel rendelkeztek.

Az aranyláz utóélete

Az klondike-i aranyláz legismertebb irodalmi krónikása Jack London (*Fehér Agyar, A vadon szava, Aranyásók Alaszkában*).

Charlie Chaplin *Aranyláz* című filmje Klondike-ban játszódik.

Az Alberta tartománybeli Edmonton városában rendezik meg a Klondike-i Napok (*Klondike Days*) elnevezésű nyári vásárt.

Skagway közelében található a 52 km-es területű Klondike Gold Rush Nemzeti Történelmi Emlékpark.

Forrás: http://hu.wikipedia.org/wiki/Klondike-i_aranyl%C3%A1z

P5 Útmutató a tanár segítőinek

A legszerencsésebb az, ha sikerült a foglalkozást egy olyan patak partján megtartani, amelynek medre nincs növényekkel benőve.

Csoportonként kb. 10 méteres szakaszokat érdekes karókkal kitűzni. A két karó közé ki kell feszíteni egy zsinórt, amire rá kell tűzni a terület sorszámát.

A „aranyrögöket” egyenletesen elosztva kell a földre rejteni, a friss ásás nyomát gondosan letaposva, hogy az ne legyen feltűnő. Az „aranyport” a földdel elkeverve kell beásni, de megengedhető, hogy egy-egy porszem megcsillanjon a nap fényében.

P6 Néhány gondolat a téma lezárásához

Az 1800-as évek végén Amerikában javában tartott, fejlődött a vadkapitalizmus. Ez a korszak az erőteljes gazdasági növekedés időszakává vált, melynek során jelentősen megnőtt az Egyesült Államok világgazdasági és világpolitikai befolyása.

A vállalkozók sikeresek voltak, vállalkozni dicső dolognak számított abban az időben. Az arany misztériuma virágzott, az erős dollár alapját a hatalmas trezorokban fekvő aranytömbök határozták meg.

Amerika az ígéret földje volt. Rengeteg kivándorló, írek, portugálok, magyarok álma volt amerikai földre lépni.

Amikor Seattle-be befutott Klondike-ból a gőzös, fedélzetén a sok arannyal, az amerikai emberek egyszerűen megőrültek.